

Huvudman

SUNDSVALLS KOMMUN
sundsvalls.kommun@sundsvall.se

Beslut

~~Datum 2025-10-18~~
Datum 2025-10-08*
Dnr SI 2024:5761
Sida 1 (8)

*Rättelse av beslut enligt 36 §
förvaltningslagen (2017:900)
den 8 oktober 2025
/ Stina Johansson

Ärendet

Tillsyn av anpassad grundskola vid Höglundaskolan i Sundsvalls kommun;
nu fråga om uppföljning av beslut fattat den 20 februari 2024.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Sundsvalls kommun avseende bristen rörande legitimerade och behöriga lärare. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser schema för undervisningen, anmälan till rektorn, information om studieomdömen efter avslutad utbildning samt studie- och yrkesorienteradande verksamhet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av den anpassade grundskolan vid Höglundaskolan i Sundsvalls kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande schema för undervisningen, behöriga och legitimerade lärare, anmälan till rektorn och starta en utredning om särskilt stöd, intyg och studieomdömen efter avslutad utbildning, studie- och yrkesorienteradande verksamhet, extra anpassningar, frånvaro samt omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning.

Skolinspektionen har den 20 februari 2025 beslutat att förelägga Sundsvalls kommun att senast den 25 augusti 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande schema för undervisningen, behöriga och legitimerade lärare samt anmälan till rektorn. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Sundsvalls kommun en anmärkning rörande information om studieomdömen efter avslutad utbildning samt rörande studie- och yrkesorienteradande verksamhet.

Sundsvalls kommun har den 21 augusti 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandena och anmärkningarna.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Sundsvalls kommun har följt föreläggandena och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningarna samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Avstående från ingripande

Legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att undervisningen bedrivs av lärare som huvudmannen bedömt som lämpliga för undervisning i anpassad grundskola. En bilaga som visar lärarnas legitimationer och behörigheter har bifogats redovisningen, liksom annonsunderlag för en rekrytering av lärare i trä- och metallslöjd. Av annonsen framgår att huvudmannen sökt en lärare som är behörig att undervisa i anpassad grundskola. Huvudmannen uppger att det sedan vårterminen 2025 anges i rekryteringsannonser att behörighet för anpassad grundskola efterfrågas. Vidare framgår att huvudmannen har avsatt särskilda medel för kompetensutveckling i syfte att öka antalet behöriga speciallärare med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning. Huvudmannen planerar även att se över hela organisationen för anpassad grundskola i kommunen för att bättre kunna dela och rekrytera resurser.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 13 § skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Av 2 kap 18 § skollagen framgår att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser modersmål.

Enligt 2 kap. 11–16 §§ förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare krävs det för att vara behörig att undervisa i anpassade grundskolans årskurs 1–9, utöver en behörighetsgivande lärarexamen, även en speciallärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning. Läraren är endast behörig att undervisa i det eller de ämnen som omfattas av lärarens utbildning. För att bli behörig att undervisa i anpassade grundskolan i årskurs 1–6 gäller samma behörighet som för att undervisa i grundskolan mot arbete i förskoleklass och årskurs 1–3. För att bli behörig att undervisa i anpassade grundskolan i årskurs 7–9 gäller samma behörighet som för att undervisa i grundskolan mot arbete i årskurs 4–6. Läraren är dessutom behörig att undervisa i det eller de ämnesområden för vilket ett ämne, som läraren är behörig att undervisa i, är relevant. Kravet på speciallärarexamen gäller inte lärare som har avlagt en äldre behörighetsgivande examen som anges i bilaga 2 till högskoleförordningen och omfattar inriktning eller specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen har vidtagit och planerar att vidta flera åtgärder för att säkerställa att undervisningen i anpassad grundskola bedrivs av legitimerade och behöriga lärare. Bland annat har huvudmannen börjat ange krav på behörighet för anpassad grundskola i sina rekryteringsannonser, avsatt medel för kompetensutveckling för att öka antalet speciallärare med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning, samt initierat en översyn av organisationen för att bättre kunna dela och rekrytera resurser. Dessa åtgärder syftar till att eleverna framtiden i högre utsträckning ska ges undervisning av behöriga lärare.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till

omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Sundsvalls kommuns verksamhet anpassad grundskola vid Höglundaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att eleverna ska ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att aktivt arbeta för att öka andelen legitimerade och behöriga lärare i anpassad grundskola, bland annat genom riktade rekryteringsinsatser, kompetensutveckling och organisatorisk översyn. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Schema för undervisningen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att den anpassade grundskolan vid Höglundaskolan under läsåret 2025/26 endast kommer att ta emot elever i årskurserna 7–9. Huvudmannen uppger att om det framöver blir aktuellt att ta emot elever i mellanstadiet, kommer dessa att ha ett schema som tydligt anger undervisningstiden. Vidare framgår att den biträdande rektorn, tillsammans med en schemaläggare, inför läsåret 2025/26 har säkerställt att all undervisning i slöjd genomförs av den eller de lärare som ansvarar för ämnet.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 15 § skollagen framgår att en legitimerad lärare eller förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver. Detsamma gäller en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket och den som bedriver undervisning i fall som avses i 17 § och 18 § andra stycket 1–3.

Av 11 kap. 4–8 §§ skollagen framgår att den anpassade grundskolan ska ha nio årskurser, som indelas i lågstadium, mellanstadium och högstadium. Anpassade grundskolan omfattar utbildning i ämnen eller inom ämnesområden, eller en kombination av dessa. Utbildningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner. Den totala undervisningstiden för varje elev som läser ämnen i anpassade grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. För en elev som läser ämnesområden ska den totala undervisningstiden vara minst 6 665 timmar.

Av 3 kap. 6 § skolförordningen framgår att det för läsåret eller kortare tid ska finnas ett schema för undervisningen.

Av 10 kap. 2 § skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden på ämnen och ämnesområden (timplaner) finns i bilaga 2. Huvudmannen får besluta om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Sundsvalls kommun brutit mot bestämmelserna inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anmälan till rektorn

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn den 12 mars 2025 informerade all personal som arbetar i den anpassade grundskolan om skollagens krav gällande anmälan till rektorn när en elev kan vara i behov av en utredning om särskilt stöd. Informationen omfattade även hur en sådan anmälan ska genomföras. Vidare framgår att rektorn vid det efterföljande elevhälsoteamsmötet informerade om blanketten "Anmälan till rektor att elev riskerar att inte nå kunskapskraven som minst ska uppnås".

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 § andra stycket skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Information om studieomdömen efter avslutad utbildning**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av huvudmannens redovisning framgår att den biträdande rektorn den 12 mars 2025, vid en arbetsplatsträff, informerat personalen om kravet att informera elever och vårdnadshavare om att intyget vid avslutad utbildning kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme som avser elevens möjlighet att bedriva studier. Huvudmannen uppger att nuvarande elever har informerats om denna möjlighet under en samhällsorienterande lektion, samt att vårdnadshavarna har fått information vid utvecklingssamtal och genom ett veckobrev. Vidare framgår att informationen även kommer att tas upp vid höstterminens föräldramöte.

Rättslig reglering

Av 11 kap. 17 § skollagen framgår att eleverna efter avslutad anpassad grundskola ska få intyg om den utbildning de gått igenom. Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska intyget kompletteras med ett allmänt studieomdöme. Studieomdömet ska avse elevens möjlighet att bedriva studier. Intyget ska undertecknas av läraren.

Av läroplanen för den anpassade grundskolan (Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) framgår att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studie- och yrkesorienterande verksamhet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att ett utvecklingsarbete för att stärka skolans studie- och yrkesvägledning påbörjades i november 2024. Arbetet syftar till att säkerställa att vägledningen utgår från elevernas behov, och har sin grund i att området tidigare identifierats som prioriterat inom kommunen. För att stärka arbetet har huvudmannen köpt in ett digitalt verktyg, som innehåller stöd för att kartlägga elevernas behov av studie- och yrkesvägledning.

Av redovisningen framgår att implementeringsarbetet leds av rektor, studie- och yrkesvägledaren samt skolans SIV-grupp, där även den anpassade grundskolan ingår. Enligt huvudmannen beräknas arbetet vara slutfört i december 2025. Redovisningen visar att lärarna och studie- och yrkesvägledaren redan använder verktyget för att kartlägga elevernas behov, och att resultaten används som underlag för att anpassa skolans studie- och yrkesvägledning.

Enligt redovisningen kommer en kartläggning av elevernas behov att ske vartannat år under höstterminen, och kompletteras med löpande samtal mellan studie- och yrkesvägledare, undervisande personal, elever och vårdnadshavare. Arbetet utgår från Sundsvalls kommuns plan för studie- och yrkesvägledning (2023), Skolverkets allmänna råd samt läroplanen. Huvudmannen har även tagit fram en arbetsgång för kartläggningen av elevernas behov, som bland annat omfattar vilka underlag som ska användas i kartläggningen, arbetsgången idag och framöver, formulering av mål och val av studie- och yrkesvägledande aktiviteter.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 29–30 §§ skollagen framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning. För att få anställas utan tidsbegränsning för studie- och yrkesvägledning ska den sökande ha en utbildning avsedd för sådan verksamhet. Den som inte uppfyller kravet enligt första stycket får anställas för studie- och yrkesvägledning för högst ett år i sänder.

Av läroplanen för anpassade grundskolan (Lgrsär22, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar) framgår att eleverna ska få underlag för att välja fortsatt utbildning. Skolans mål är att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden, har

inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

Alla som arbetar i skolan ska verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Rektorn har ett särskilt ansvar för att samverka med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning samt att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

På Skolinspektionens vägnar,

Beslutet har fattats av Stina Johansson, beslutsfattare.

Föredragande i ärendet har varit Caroline Engskär, utredare.

I ärendets handläggning har även utredare Jessica Kristoffersson medverkat.